

Kulturhistorisk inventering

**SÖDERBÄRKE
KYRKOGRÅRD**

Bilaga 10, skyddsvärda gravvårdar

Område L

Område L

KARAKTÄRISERING

Etablering	1871/1914-1920. Området innehåller främst gravvårdar från den senare delen av den modernistiska perioden 1950-1980. Det finns dock undantag, främst i form av större sandgravar samt gravvårdar från 1900-talets början.
Historiska gravtyper	Enskilda och allmänna kistgravar, urngravar.
Terräng och läge	Området är beläget på en udde i sjön Norra Barken, öster om område L och norr om område A och kyrkobyggnaden. Området är svagt kuperat.
Gångar, vägar och belysning	Området kringgärdas av asfalterade gångvägar i samtliga väderstreck.
Träd och buskar	Längs med gångvägen i väst finns tre stora björkar. Längs områdets östra långsida finns flera barr- och lövträd. Inuti området finns ett antal buskar samt häckomgärdningar kring gravar.
Gravvårdar	Området innehåller främst bredlåga eller lågsmala gravvårdar från den sena modernistiska perioden 1950-1980. De modernistiska gravvårdarna är relativt enhetliga i form, material och storlek men avvikelser finns. Gravvårdarna är liksom i område K utplacerade i raka, enhetliga rader på ett sätt som är mycket tidstypiskt och karaktäristiskt för modernistiska gravplatser. Eventuella olikheter bland gravvårdarna manifesterar sig främst i form av avvikande färgsättningar, form på gravvårdarnas topp (bruten, rundad eller rak), mindre storleksavvikelser samt kataloghämtade individuella typsnitt och bildkonstmotiv. Området innefattar även ett mindre antal sandgravar som är mycket karaktäristiska för kyrkogården, ett par gjutjärnshällar samt en större nationalromantisk, inhägnad gravplats med unika gravvårdar från tidsperioden 1910-1920.
Modernistisk karaktär	Området har en stark senmodernistisk karaktär. Den senmodernistiska karaktären rotar sig i en stark enhetlighet rörande form, storlek och materialval på gravvårdarna, en stor mängd gravvårdar inom samma område, raka tydliga linjer samt en viss individualism rörande gravvårdarnas färgsättning, för helheten obetydande avvikelser i form och storlek samt individuella typsnitt och bildkonstmotiv.
Samband med andra områden	Området är mycket likt område K.

Värdering

- Områdets starka senmodernistiska prägel berättar om en viktig och tongivande epok i svensk arkitektur- och konsthistoria. Särskilt gravvårdarars enhetliga utformning, stora mängd och raka linjer är viktiga för förståelsen av senmodernistiska arkitektur och konstideal på kyrkogårdar och inom arkitektur.
- Området innehåller flera exklusiva moderna gravvårdar som bär personliga inslag i form av titlar, små form- och färgavvikelser samt individuella typsnitt, samtidigt som de underställer sig en arkitektonisk helhet. Detta förhållande är mycket typiskt för modernistiska områden uppförda mellan 1950-1980.
- Området innehåller flera gravvårdar med titlar och kan således berätta om vanliga yrkeskategorier i Söderbärke under tidsperioden 1950-1980.
- Området innefattar en mycket speciell nationalromantisk gravanordning i norr som på grund av sin unicitet tillskrivs mycket högt värde.
- Området innehåller gjurjärnshällar och sandgravar som är mycket karaktäristiska för kyrkogården.

Urvalspremissor

Gravvårdar som besitter en eller flera skyddsvärda egenskaper (se bilaga 1) tillskrivs högt alternativt mycket högt skyddsvärde. Inom område J finns särskilt många gravvårdar med de skyddsvärda egenskaperna:

- Del av arkitektonisk helhet
- Konstnärlig utformning (typsnitt)
- Del av värdefull struktur (sandgrav, gjurjärnshäll)
- Ovanlig

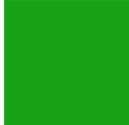
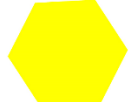
Gravvårdar som är viktiga för den arkitektoniska tillskrivs högt skyddsvärde. Eftersom området innefattar ett mycket stort antal sådana, värderas endast gravvårdar från de två närmaste raderna från gångvägen i väster. Dessa anses representativa för området och faller inom besökarens blickfång.

Särskilt skyddsvärda gravvårdar

Gravnummer	Ålder	Namn på grav	Skyddsvärde
L1	1975	Sven Pettersson	Högt
L2-3	-	Robert Andersson	Högt
L4-5	-	Thure Östling	Högt
L6-7	1969	Maria Larsson	Högt
L8	1976	Anna Machs	Mycket högt
L9-10	1966	Elisabeth Lindström, Ebba Paulsson	Mycket högt
L13	1969	Ellen Hultin	Mycket högt
L14	1971	Beda Jansson	Högt
L18-19	1957	Per Engström	Mycket högt
L21-22	1965	Per Arvid Hansson	Mycket högt
L23-24	-	Paul Nordstedt	Högt
L25-26	-	Johan Norstedt	Mycket högt
L27	-	Axel Gruvman	Högt
L32	1959	Axel Wiklund	Mycket högt
L35	1965	G. G Hasselberg	Mycket högt
L38-39	-	Bengt	Högt
L38-39b	1956	Herbert Ilar	Mycket högt
L40	-	Evert Mood	Mycket högt
L41	1967	Arvid Ericsson	Högt
L42	1968	Axel Eriksson	Högt
L43	1971	Axel Ö Jacobsson	Högt

L47-48	1943	Herman Norell	Mycket högt
L49-50	1978	Gustaf Norell	Mycket högt
L51	1968	Einar Welander	Högt
L52-53	-	Gustav Karlsson	Högt
L54-55	1967	Johannes Bäckström	Högt
L56-57	1967	Uno Nossfolk	Mycket högt
L58-59	-	Ernst Andersson	Högt
L60-61	1966	Edvin Vikman	Högt
L62-63	1968	Per Andersson	Högt
L64-65	1966	Axel Persson	Högt
L66-67	1977	Anna Persson	Högt
L73-74	1973	Anna Hagberg	Högt
L75-76	1965	Anny Hansson	Högt
L77	1965	Börje Karlsson	Högt
L84-85	1964	Hilda Söderlund	Högt
L86	-	Nils Östholm	Mycket högt
L87	1964	Elin Lindvall	Högt
L88-89	1959	Emma Karlsson	Högt
L90-91	-	Ingeborg Hjelte	Högt
L92	1965	John Pettersson	Mycket högt
L94	1970	Gustav Söderberg	Högt
L95	1970	Gösta Lindvall	Högt
L96	1970	Ivar Daniel Järnberg	Mycket högt
L97	-	-	Högt
L98-99	1890	Per Norell	Mycket högt
L100-101	-	-	Högt
L102-103	1968	Gustaf E Söderberg	Mycket högt
L110-111	1968	Algot Hedberg	Mycket högt
L116	1967	Axel Björnsback	Mycket högt
L125-126	1972	Frida Andersson	Mycket högt
L132	-	Gustav Sandberg	Mycket högt
L140-141	1967	Robert Eriksson	Mycket högt
L159-160	-	Anders Johan Svennbad	Mycket högt
L174-175	-	-	Mycket högt
L176-179	-	J. A Johansson	Mycket högt
L195-196	-	Victor Torwaldh	Mycket högt
L204	1990	Vilhelm Montell	Mycket högt
L212	-	-	Mycket högt
L230	1972	Allan Nilsson	Mycket högt
L234-235	-	Karl Tore Jansson	Mycket högt
L350-360	1898	Knut Erik Brates	Mycket högt
L350-360	1930	Hilma Brate	Mycket högt
L350-360	1902	A. Eriksson	Mycket högt
L350-360	1904	Anna Kristina Ericsson	Mycket högt

- Mycket högt skyddsvärde
- Högt skyddsvärde
- Rygghäck
- Träd
- Belysning

L101-102, betitlad gravvård från 1960-talet som påvisar en kontinuitet i föreställningen av vilka yrkeskategorier som funnits i Söderbärke.

L350-360, närbild på runstenen som står längst norrut i den monumentala nationalromantiska anläggningen.

